

Stand van zaken damhertenbeheer Zeeland

1. Inleiding & aanleiding

In de provincie Zeeland leven damherten. Er zijn in het verleden door de Provincie Zeeland drie leefgebieden voor damherten vastgesteld. Een damhert is een bosdier. De drie leefgebieden hebben vooral bos als habitat. Deze drie leefgebieden zijn de Kop van Schouwen, de Manteling van Walcheren en het eiland de Haringvreter. **Buiten de leefgebieden zijn damherten niet gewenst** omdat zij de verkeersveiligheid verminderen en landbouwschade veroorzaken. Binnen de leefgebieden zijn **streefstanden** gedefinieerd op basis van draagkracht (beschikbaar voedsel) van het gebied (Alterra rapport). Indien er teveel damherten in een leefgebied leven, zetten zij door begrazing druk op de natuurdoelen. Momenteel zijn er in twee leefgebieden, nl. De Kop van Schouwen en de Manteling van Walcheren meer damherten dan de aantallen volgens de streefstanden.

2. Status, provinciaal beleid en uitvoering

Het damhert is een beschermd dier.

De Provincie Zeeland heeft **in de Omgevingsvisie 2021** het volgende beleid vastgelegd:

- Het kan voor het beheer van de fauna in Zeeland nodig zijn uitzonderingen te maken op de wettelijke bescherming van soorten.
- Provinciale faunabeheereenheden spelen in het faunabeleid een essentiële rol, omdat zij zorgen voor een maatschappelijke en gebiedsgerichte inbedding van het faunabeheer. Daarnaast zijn faunabeheereenheden verantwoordelijk voor het opstellen van faunabeheerplannen, die door Gedeputeerde Staten moeten worden goedgekeurd.
- De wilbbeheereenheden voeren het faunabeheer en de faunabeheerplannen uit.
- Provinciale Staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan de faunabeheereenheid, de wilbbeheereenheden en de door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplannen moeten voldoen.

De faunabeheereenheid Zeeland zorgt voor het beheer van de damherten in Zeeland. Zij stelt faunabeheerplannen op, vraagt benodigde vergunningen aan en coördineert de uitvoering (planning afschot, rapportage en evaluatie) Momenteel is er een faunabeheerplan damhert 2020-2025 van kracht.

[191029_Faunabeheerplan damhert 2020-2025.pdf \(faunabeheereenheid.nl\)](#).

De faunabeheereenheid Zeeland (FBE) is bezig om te schrijven aan een nieuw faunabeheerplan damhert. De evaluatie van het huidige beheer is daarvoor al gedaan (bijlage). De planning is dat het nieuwe faunabeheerplan damhert gereed is in juni 2024 en dat de nieuwe vergunningen op basis van de Omgevingswet gaan gelden vanaf 2025. De provincie Zeeland heeft op basis van het huidige faunabeheerplan damhert twee vrijstellingen en vier ontheffingen afgegeven.

[2021 Vrijgestelde handelingen - Omgevingsverordening Zeeland.pdf \(faunabeheereenheid.nl\)](#)

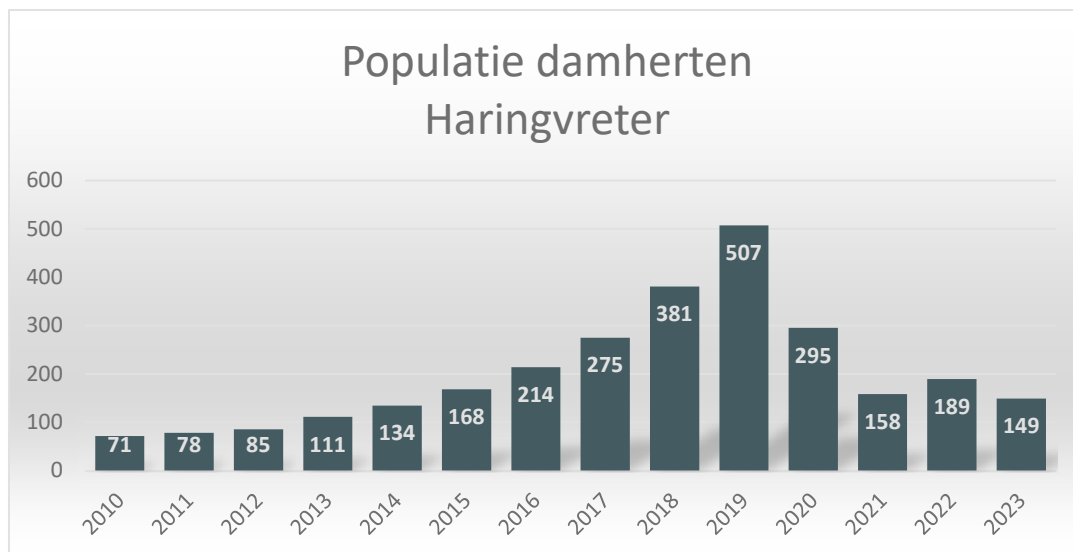
Damhert ontheffingen:

- Ontheffing Zeeland Damhert populatiebeheer Haringvreter
- Ontheffing Zeeland Damhert extra uur afschot zwervende damherten
- Ontheffing Zeeland Damhert afschot met geluiddemper - TBO

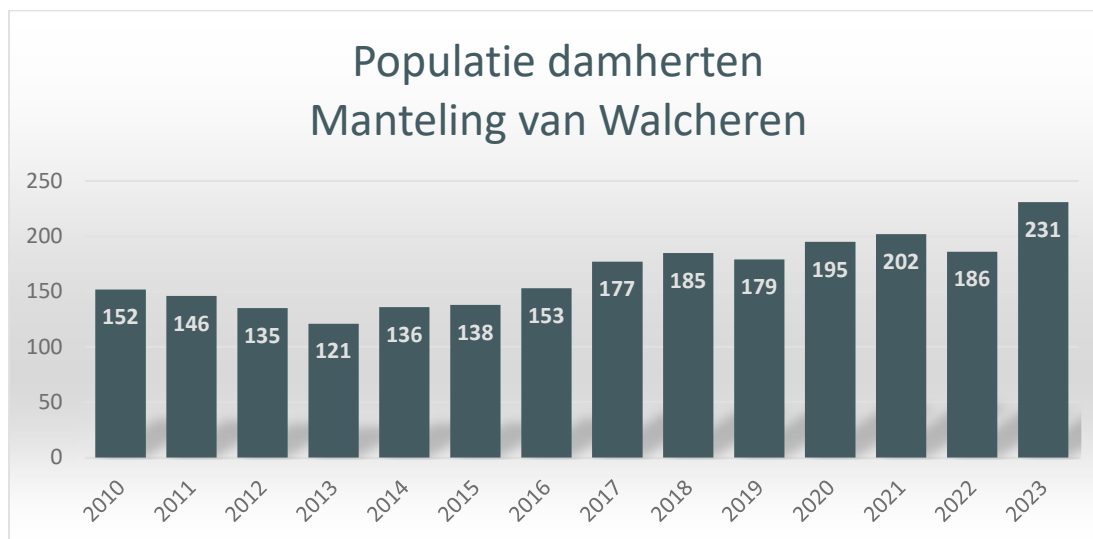
D.D. mei 2024.

- Ontheffing Zeeland Damhert populatiebeheer leefgebieden Kop van Schouwen en de Manteling van Walcheren

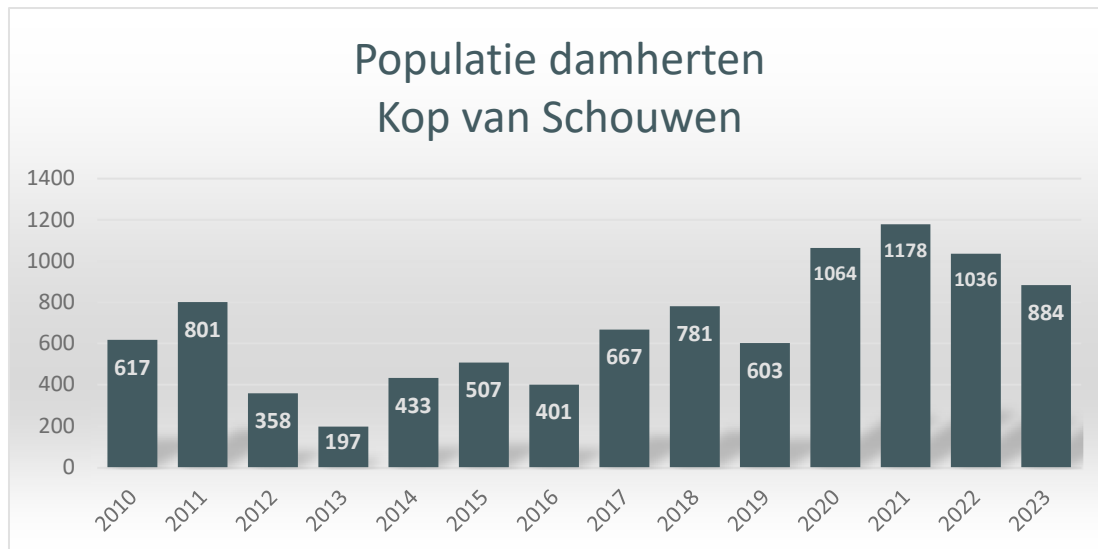
Hieronder ziet u de populatie-ontwikkeling per leefgebied:

Streefaantal Haringvreter: 150 damherten.

Streefaantal Manteling van Walcheren: 80 damherten.

Streefaantal Kop van Schouwen: 325 damherten.

De telling van de Kop van Schouwen voor 2024 is 856 damherten. De getelde aantallen voor de Manteling van Walcheren zijn 258 en de Haringvreter 153.

De planning van het nieuwe faunabeheerplan Damherten is als volgt:

Weeknum mer	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Datum	8-dec			5-jan			26 jan			12-feb			4 mrt			27-feb			17 apr					23-mei			13 jun
Betuursverg adering																											
													Concept hoofdstuk 4+6+7 Vaststellen hoofdstuk 1 tm 3						Concept hoofdstuk 5+8 Vaststellen hoofdstuk 4+6+7						Concept samenvatti ng Vaststellen hoofdstuk 5+8		
Vastst ellen PvA																											
Versturen naar bestuur en provincie				Concept hoofdstuk 1 tm 3						Concept hoofdstuk 4+6+7 en definitief hfdst 1 tm 3						Concept hoofdstuk 5+8 en definitief hfdst 4+6+7							Concept samenvatti ng en definitief hfdst 5+8				
Schrijven Afstemmen provincie	Hoofdstuk 1 tm 3						Hoofdstuk 4+6+7 en aanpassen 1 tm 3						Hoofdstuk 5 + 8 en aanpassen 4+6+7						Aanpassen 5 - 8 schrijven samenvatting en opmaak								
							Hoofdstuk 1 tro 3						Hoofdstuk 4+6+7							Hoofdstuk 5+8							Plan totaal

Het faunabeheerplan Damherten is dus **voor de zomer 2024 gereed** en zal dan worden toegestuurd aan de Provincie Zeeland ter beoordeling en toetsing aan de wet. Na beoordeling en toetsing worden door de Provincie Zeeland vergunningen verstrekt.

Mogelijke uitbreidingen in het beheer (niet limitatief – gesprekken lopen) die besproken worden in de Faunabeheereenheid voor het nieuwe faunabeheerplan zijn:

- **Manteling van Walcheren:** Gevraagd wordt meer mogelijkheden om 's nachts afschot te doen. De herten treden dan en masse uit het bos en liggen op de omringende akkers. Dit zou in een korte periode (bijvoorbeeld jan-feb) veel zoden aan de dijk kunnen zetten.
- **Kop van schouwen:** Op dit moment is in het hertenbeheer seizoen het hele gebied op maandag en dinsdag afgesloten voor eventuele werkzaamheden door Staatsbosbeheer. Dit betreft 2 van de 6 dagen, waarop geen beheer mogelijk is. Er is al ervaring opgedaan met een app voor incidentele extra werkzaamheden. Wanneer de maandag/dinsdag sluiting zou worden afgeschaft, zou dit ook via de app kunnen.
- **Afschotperiode** damhert in N2000 vervroegen naar 1 september (is nu 1 november). Dit betekent dan wel dat eerst kalf en dan pas hinde moet worden geschoten, omdat het kalf

nog niet zonder de moeder kan. Landelijk is deze periode voor afschot vrouwelijk damhert gebruikelijk.

- **Preventieve maatregelen** wegbeheer. Er is een integraal overleg wegbeheer waar alle in de WBE's gesignaleerde knelpunten bij wegen worden besproken. In dit overleg wordt per weg nagegaan of er effectieve preventieve maatregelen mogelijk en nodig zijn.

Er komt zeer binnenkort een onderzoeksrapport uit van BIJ12 en de WUR over damherten en reeënbeheer en effectiviteit. De resultaten hiervan zullen worden verwerkt in het faunabeheerplan damhert.

3. Rol- en taakverdeling

Uitvoering van het faunabeheer is in handen gelegd van de Faunabeheereenheden. Dit is wettelijk zo geregeld. In Zeeland is de faunabeheereenheid Zeeland (FBE) actief. In de vorige Statenperiode is er door Provinciale staten op aangedrongen de relatie tussen provincie en faunabeheereenheid te verbeteren, een duidelijke rol- en taakverdeling te maken, een 1 loket afspraak te maken en de FBE beter in staat te stellen haar taken uit te voeren. Dit heeft onder andere geleid tot nieuwe afspraken over samenwerking tussen FBE en Provincie Zeeland en tot een hogere toekenning van subsidie aan de FBE.

Eén van de afspraken is rolvastheid van de partijen. De Provincie bepaald het faunabeleid, keurt faunabeheerplannen goed en verleent vergunningen. De FBE gaat over de uitvoering en maakt afspraken met betrokken partijen en uitvoerenden. Wat er in een faunabeheerplan komt is dus niet aan de Provincie.

4. Adviezen en keuzen - GS opiniërende nota

GS hebben op 26 maart 2024 een aantal punten besproken in de opiniërende nota faunabeheer. Daar waar het gaat om damherten, waren dit de volgende punten:

- **Beheer intensiveren.**
GS hebben de keuze gemaakt om het damhertenbeheer te intensiveren en daarover met stakeholders in overleg te gaan. Ambtelijk is de provincie met de faunabeheereenheid Zeeland in overleg getreden om het beheer, daar waar het gaat om damherten, te intensiveren zodat streefaantallen binnen afzienbare tijd worden gehaald. Gekeken wordt wat er mogelijk is, wat nodig is en hoe vergunningen kunnen worden aangevraagd en onderbouwd.
- **Verminderen/herzien** van de voorwaarden bij afschotvergunningen.
Provincie Zeeland zal meedenken in de verruiming van voorwaarden in vergunningen, gesteld aan het faunabeheer (ruimere tijden, meer middelen, nacht) en de vereenvoudiging van voorwaarden. Doel is intensiveren van beheer en beter kunnen uitvoeren van beheer (welzijn herten) en de veiligheid (verkeer en burgers).

Risico's

Risico's zijn juridisch van aard (onderbouwing moet goed zijn, anders gaat een vergunning onderuit bij de rechtbank). Deze onderbouwing zal voor een groot deel door de FBE moeten worden geleverd.

Welke stappen zet de Provincie Zeeland verder inzake damherten beheer?

- Gedeputeerde Nielen heeft in het bestuurlijk overleg d.d. 7 maart 2024 met de FBE met nadruk gesproken over de noodzaak om de streefstanden damhert in de leefgebieden te behalen. De FBE neemt dit signaal mee naar de bespreking met de wildbeheereenheden en TBO's inzake de werkplannen damhert voor komend seizoen. Werkplannen damhert worden t.z.t. aan de Provincie ter kennisname gestuurd.
- Gedeputeerde Nielen spreekt met alle terrein beherende organisaties (TBO's) over faunabeheer. In de overeenkomst m.b.t. de landschapsbeheersubsidie wordt een zinsnede over faunabeheer opgenomen.
- In komende bestuurlijke overleggen met FBE en terreinbeheerders zal het behalen van de doelen voor faunabeheer een punt van bespreking vormen. Bij het niet behalen van de doelen zullen partijen ter verantwoording worden geroepen.
- De provincie Zeeland gaat ook een opdracht voor nulstandsbeheer (buiten de leefgebieden, daar waar mogelijk) voorbereiden ter voorkoming van aanrijdingen.

5. Moties en afwikkelingen ervan

Met betrekking tot damherten zijn er geen moties ingediend. Er worden wel regelmatig vragen gesteld naar aanleiding van faunazaken en natuurbeheer (begrazingsdruk) over damherten in Provinciale Staten. Middels dit overzicht van aantallen damherten en toekomstig beheer zouden die vragen moeten zijn beantwoord.

6. Conclusie

In twee van de drie leefgebieden zijn de aantallen damherten te hoog. Dit resulteert in verkeersongevallen, valwild (vastgelopen damherten), verminderd welzijn damherten, te hoge begrazingsdruk in N2000 gebied en landbouwschade. De urgentie tot hoger afschot en daarmee het behalen van de streefstanden damhert is duidelijk besproken met stakeholders. De urgentie is duidelijk. Het nieuwe faunabeheerplan damhert wat rond de zomer van 2024 gereed komt, zal hier duiding aan geven. De vergunningen zullen, waar gewenst en waar dit past binnen de wettelijke mogelijkheden, worden verruimd. Streefstanden damherten moeten in de komende jaren worden bereikt. Zo niet, dan gaat de Provincie door middel van een opdracht werken.

Bijlagen

1. Faunabeheerplan Damherten
2. Evaluatie beheerplan damherten